herpy

GEKKOER

## Festive gecko

# *Narudasia festiva*

*Narudasia festiva* er en bittelille, slank klippegekko fra det sydlige Namibia med purpurbrun krop og gulorange hale. Slægten er den eneste krybdyrslægt, der kun findes i Namibia. Den sidder på sten og vifter med halen, og den skal have varme, tørre klippesprækker og kølige nætter. Der findes kun lidt viden om pasningen, så den er en art for den erfarne holder.

Familie: Gekkonidae  Tidligere navn: *Quedenfeldtia festiva*

**SPECIFIKATIONER**

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **5-8 cm**<br>total længde inkl. hale |
| Levetid | **5-10 år** |
| Aktiv | **Dag** |
| Levevis | **Klippeboende** |
| Biotop | **Halvørken og klippeterræn** |
| Sværhedsgrad | **Erfaren** |

### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **40 × 30 × 40 cm**<br>L × B × H til 2 voksne dyr |
| Temperatur, dag | **24-30 °C** |
| Hotspot | **32-34 °C** |
| Temperatur, nat | **16-20 °C** |
| Luftfugtighed | **30-50 %** |
| UVB | **Anbefalet**<br>Ferguson-zone 2 |
| Kost | **Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)** |
| Holdes | **Enkeltvis eller parvis** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Æglæggende** |
| Kuldstørrelse | **1-2 æg** |
| Inkubation | **60-90 dage**<br>ved 24-28 °C |

### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Ikke omfattet** |
| EU-bilag | **Ikke omfattet** |
| IUCN | **Ikke truet (LC)** |

Arten er hverken opført i CITES eller i EU's forordning om handel med vilde dyr (338/97), så der kræves ingen CITES- eller EU-tilladelser ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

## Om arten

*Narudasia festiva* er en af de mindste gekkoer i det sydlige Afrika. Kroppen er slank og fladtrykt, og hovedet er langt og fladt. Grundfarven er purpurbrun med mørke, bølgede tværbånd, og halen er gulorange. Rygskællene er små, glatte korn. Øjnene har lodret pupil med takket kant, og tæerne er lange, slanke og frie uden hæfteskæl, så gekkoen klatrer på ru sten med kraftige kløer og ikke med hæfteskæl som mange andre gekkoer. Hunnen lægger to hårdskallede æg.

Kroppen måler omkring 3 cm fra snude til kloak, og med den lange, spidse hale bliver dyret 5-8 cm i alt. Vægten er ikke dokumenteret. Levetiden er heller ikke dokumenteret; 5-10 år i boksen er lånt fra *Afroedura africana*.

Arten blev beskrevet i 1914 af Paul Methuen og John Hewitt. Artsnavnet *festiva* er latin for munter eller festlig og hentyder til dyrets vane at sidde på en sten og vifte med den gule hale i luften. Slægtsnavnet kommer fra typelokaliteten Narudas Süd i Karasbjergene. *Narudasia* har kun denne ene art, og den er et af de få krybdyr, der er helt knyttet til Namibia.

Arten holdes sjældent og kendes mest fra naturen, og en stor del af pasningen bygger på andre små klippegekkoer fra det sydlige Afrika.

## Udbredelse og levested

*Narudasia festiva* findes kun i Namibia, i den centrale og sydlige del af landet. Hovedparten af fundene ligger i og omkring Karasbjergene, Khomas Hochland, Huns-bjergene og Orange-flodens bjergområder, Naukluft-bjergene og klippeområderne omkring Swakop og Khan. Typelokaliteten er Narudas Süd ved foden af de store Karasbjerge. Det er muligt, at arten også forekommer i det nordvestlige Sydafrika, men det er ikke bekræftet.

Fundene ligger mellem omkring 22 og 29 grader sydlig bredde og i 200-1.300 meters højde. Arten er altså ikke bundet til højlandet, men findes både på lave klippeknolde og i bjergene.

> **Oprindelig udbredelse:** Namibia.

### LEVESTED

Arten lever på klipper og blandt sten og færdes mest ved jorden i klippeterræn: den sidder på sten og i sprækker mellem dem, og den er dagaktiv. Den lever også i tørre flodlejer med klippesprækker ved foden af bjergene. Levestedet er halvørken og klippeland med meget lidt nedbør, store temperatursvingninger mellem dag og nat og solbeskinnede stenflader.

Klimaet i det sydlige Namibia er varmt og tørt om dagen med køligere nætter, og de tørre klippesprækker giver dyrene mulighed for at søge væk fra både hede og kulde. Det er det mønster, man skal efterligne i terrariet: tørre, solvarme sten om dagen og køligere skjul om natten.

## Pasning

### TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Narudasia festiva*. Rådene bygger på klimaet og levestedet og på andre små klippegekkoer fra Namibia som *Afroedura africana* og *Pachydactylus rangei*. Tallene er skøn.

Et par skal have et terrarie på mindst 40 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde), og større er en fordel, for det giver både flere varmegrader og flere skjul. Terrariet skal have lodrette flader og sprækker. Byg en bagvæg af kork, skiffer eller hugget sten med smalle sprækker på 1-2 cm, og læg flade sten og korkplader, så der er både solbeskinnede pletter og kølige skjul. Alt skal stå fast, så intet kan skride ned over dyrene. Rundt om stenene skal det være let at færdes, for arten sidder ofte frit på en sten i åbent lys.

Bunden er et tyndt lag fint sand eller en blanding af sand og jord. Terrariet skal have låg eller net, for gekkoen er lille og kan presse sig gennem små åbninger. Frontåbning gør det nemmere at komme til dyrene uden at skræmme dem.

### TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 24-30 °C, og en solplads på en sten under en lampe skal være 32-34 °C, målt på stenens overflade. Resten af terrariet skal være køligere, så dyret kan vælge. Om natten skal temperaturen falde til 16-20 °C. Slå varmen fra om natten, så forskellen på dag og nat bevares.

Brug en termostat til varmekilden, og mål med et termometer med føler placeret på solpladsen. Dyrene må ikke komme til at sidde tæt på en lampe uden mulighed for at flytte sig.

Læs mere: Varme og temperatur

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold luften tør og godt ventileret, omkring 30-50 % relativ luftfugtighed. Forstøv let nogle få gange om ugen, så dyrene kan drikke dråber fra sten og baggrund, og lad terrariet tørre op igen. En lav skål med vand er ikke nødvendig, men skader ikke. Sandet må ikke blive vådt, for det giver mug og kolde, fugtige skjul.

Et hygrometer viser, om luften holder sig tør. Hold én del af terrariet lidt mere fugtig, for eksempel under et skjul med let fugtigt substrat, så hudskifte kan gå uden problemer.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

### LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og sidder i naturen på solbeskinnede sten, så UVB anbefales. Brug et svagt UVB-rør over en del af terrariet (Ferguson-zone 2, UV-indeks omkring 1-2 på solpladsen), og sørg for, at der er skygge og skjul, hvor dyrene kan trække sig ud af lyset. Lyset skal være tændt cirka 12 timer i døgnet og slukket om natten.

Læs mere: Lys og UVB

### FODER

Gekkoen er insektæder og tager små byttedyr. Giv nyklækkede og små fårekyllinger, bananfluer, små melorme, firebrats, springhaler og små kakerlakker. Byttet skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne. Fodr ofte, fordi dyret er så lille: hver anden dag eller oftere, og lidt ad gangen.

Fodr insekterne godt i forvejen og pudr dem let med kalk. Giv kalk med D3 og et vitamintilskud jævnligt. Tag levende foderdyr, som ikke er spist, ud af terrariet bagefter, for de stresser dyrene.

Unger skal have de allermindste insekter, som bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, og der skal være foder tilgængeligt hver dag.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekkoen er lille og skrøbelig og egner sig bedst til at blive set på. Den vifter med halen, når den sidder på en sten, og kan miste halen, hvis den tages fat i. Undgå at håndtere den, og tag aldrig fat i halen. Flyt den kun i en lille beholder.

Dyrene kan holdes enkeltvis eller som par i et rummeligt terrarie med mange skjul. Hold ikke flere hanner sammen. Del dyrene, hvis der er jagt, bid eller dyr, der holder sig væk fra maden.

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Kønsforskelle er ikke dokumenteret; en hun, der bærer æg, er bredere over bagkroppen. Arten har ingen præanalporer, så kønnet kan ikke aflæses på dem. Hold kønnene adskilt, til dyrene er udvoksede, og sæt først en hun i avl, når hun er i god foderstand.

### PARRING

Parringssæson og vinterpause er ikke dokumenteret. Et rimeligt udgangspunkt er en køligere, tørrere periode om vinteren, svarende til klimaet i det sydlige Namibia, med lavere temperatur (omkring 14-18 °C om natten) og kortere dag i en til to måneder, før dyrene varmes op igen. Når temperaturen og dagslængden stiger, kan parringerne begynde. Hold øje med dyrene og skil dem ad, hvis hannen driver hunnen for hårdt.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to hårdskallede æg ad gangen. Hvor æggene lægges i naturen, og hvor mange kuld hun lægger om året, er ikke dokumenteret. Hos andre gekkoer med hårde æg lægges de ofte i en smal sprække eller klæbes fast på en sten. Sørg derfor for smalle, tørre sprækker og et lille skjul med let fugtigt sand i terrariet. Giv hunnen kalk og rigeligt med insekter i hele sæsonen.

### INKUBATION

Rugetid og temperatur er ikke dokumenteret for arten; 60-90 dage ved 24-28 °C er lånt fra *Afroedura africana*. Hårdskallede æg ruges tørt. Sidder æggene fast, får de lov at blive, hvor de er lagt, og dækkes med en lille bøtte med lufthuller, så de voksne ikke forstyrrer dem. Ellers flyttes de forsigtigt, uden at blive vendt, til en beholder med tør vermiculit. Forstøv aldrig direkte på æggene.

### OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er meget små og skrøbelige. Hold dem som de voksne, med fine insekter, skjul, en varm zone og let forstøvning. Størrelse ved klækning og vækst er ikke dokumenteret, så hold øje med væksten, og del dem efter størrelse, hvis nogen sakker bagud. Giv foder hver dag og tag rester ud.

## Sundhed og typiske fejl

Der findes kun lidt viden om sygdomme hos arten. Rådene bygger på erfaringer med andre små ørkengekkoer. De typiske fejl er:

- Overophedning. Giv altid en køligere del af terrariet, hvor dyret kan trække sig ud af varmen.
- For meget fugt. Vådt substrat giver mug, hudproblemer og luftvejsinfektioner. Hold luften tør.
- Væskemangel. Tegnene er indsunkne øjne og sløvhed. Forstøv let, så dyrene kan drikke dråber.
- Fastsiddende hudrester på tæer og halespids. Giv et skjul med lidt fugtigt substrat, og løsn resterne forsigtigt.
- Kalkmangel, især hos unge dyr og hunner i avl. Tegnene er rysten, krumme lemmer og blød kæbe. Brug kalk og D3, og giv UVB.
- Tabte haler. Halen vokser ud igen, men får sjældent sin oprindelige form.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger, trækker vejret med åben mund, ryster eller er slapt.

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.